

Bijlage 1: Analyse jaarrekeningen 2016 van de provinciale publieke verbonden partijen

Inhoudsopgave

Pag

Programma 1. Groen, Waterrijk en Schoon

- Natuur- en recreatieschappen
- Regionale omgevingsdiensten

3

6

Programma 2. Bereikbaar en Verbonden

- Wegschap Tunnel Dordtse Kil

10

Programma 3. Aantrekkelijk en Concurrerend

- Grondbank

12

Achtergrondinformatie:

Over de kaderstellende en controlerende rol van Provinciale Staten zijn bestuurlijke gemaakte afspraken in de commissie Bestuur en Middelen en deze zijn vastgelegd in het besluit van Provinciale Staten van 28 januari 2015. Om aan deze rol invulling te kunnen geven worden de jaarrekeningen 2015 van alle provinciale verbonden partijen ter kennisname aangeboden. Tevens ontvangt PS hierbij een analyse van deze jaarrekeningen en een korte verklaring van de verschillen met de bijbehorende begroting. Deze analyse is in deze bijlage opgenomen.

Programma 1. Groen, Waterrijk en Schoon

Natuur- en recreatieschappen Dobbeplass, IJsselmonde, Midden-Delfland, Rottemeren, Voorne-Putten-Rozenburg, Groenalliantie Midden-Holland, Zuid-Westelijke Delta, Parkschap Nationaal Park De Biesbosch en Koepelschap Buitenstedelijk Groen

Er zijn in Zuid-Holland nog acht natuur- en/of recreatieschappen waarvan de provincie één van de deelnemers is. Daarnaast is de provincie deelnemer van het Koepelschap waarin verevening tussen de schappen en deelnemende gemeenten plaatsvindt. Deze natuur- en recreatieschappen staan voor een duurzaam beheer van bestaande groengebieden en het instand houden van het buitenstedelijk groen, voornamelijk in het gebied rondom Rotterdam, in het groene Hart en richting Zeeland (Zuidwestelijke Delta) en richting Noord-Brabant (de Biesbosch). Daarbij wordt de balans gezocht tussen recreatie, toerisme en natuur.

Algemeen	
<i>Visie en beleidsvoornemens</i>	<p>Ten behoeve van het in stand houden en ontwikkelen van recreatieve groengebieden in Zuid-Holland, neemt de provincie in acht natuur- en recreatieschappen deel. Daarbij fungeert het Koepelschap Buitenstedelijk Groen als “koepel” voor zeven recreatieschappen in de regio groot Rijnmond, waarbij een evenwichtige ontwikkeling en instandhouding van het buitenstedelijk groen wordt voorgestaan. Verder levert de provincie Zuid-Holland door participatie in (natuur- en) recreatieschappen een bijdrage aan het duurzaam beheer van bestaande groengebieden.</p> <p>De provincie heeft in 2016 kenbaar gemaakt haar deelname per 1-1-2018 te gaan beëindigen. Dit omdat de uitvoering van het beheer van recreatiegebieden geen provinciale rol (meer) is. De provincie richt zich daarbij op de regie in het groen, maar blijft wel verantwoordelijk voor het behoud en de realisatie van voldoende recreatiemogelijkheden. Het totale budget van de provincie voor recreatiegebieden blijft daarom beschikbaar. Over de verdeling en toekenning van de middelen zijn afspraken met de betrokken partijen gemaakt.</p>
<i>Rechtsvorm en doel</i>	<p>De (natuur- en) recreatieschappen zijn alle rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichamen (gemeenschappelijke regelingen), opgericht met het doel een bijdrage te leveren aan het beheer en onderhoud van regionale recreatiegebieden.</p>
<i>Bestuurlijk belang</i>	<p>De natuur- en recreatieschappen hebben tot taak binnen hun gebied, in onderlinge samenhang:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het behartigen van de bovengemeentelijke belangen van de openluchtrecreatie; • Het behartigen van de belangen van de natuurbescherming; • Het bewaren en bevorderen van de natuur- en landschapsschoon; • De zorg voor de toeristische waarden.
<i>Activiteiten</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ruimtelijke inrichting en beheer van het gebied; • Het verwerven en/of overnemen van eigendom, beheer en onderhoud van binnen het gebied aanwezige van belang zijnde werken en inrichtingen; • Het onderhouden en exploiteren van gronden;

	<ul style="list-style-type: none"> • Adviseren en overleg voeren over de kwaliteit van water en onderwaterbodem; • Visie formuleren en uitvoeren op recreatief gebruik groengebieden.
<i>Bevoegdheden</i>	Binnen de regeling ten aanzien van de belangenbehartiging waarvoor zij is getroffen en het gebied waarvoor zij geldt, kunnen bevoegdheden van regeling en bestuur worden overgedragen en toegekend, binnen de grens van artikel 54 van de Wet gemeenschappelijke regeling.
<i>Stemverhoudingen</i>	<p>Het stemaandeel van de provincie bij de schappen is als volgt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dobbeplass : 50% stemaandeel • IJsselmonde : 14% stemaandeel • Koepelschap : 10% stemaandeel • Midden-Delfland : 17% stemaandeel • Rottemeren : 25% stemaandeel • Voorne-Putten-Rozenburg : 14% stemaandeel • Biesbosch : 33% stemaandeel • Groenalliantie Midden-Holland : 25% stemaandeel • Zuid-Westelijke Delta : 14% stemaandeel
Controle en Verantwoording	
<i>Realisatie provinciale doelstellingen 2016</i>	<p>In het hoofdlijnenakkoord 2015 – 2019 is aangegeven dat de provincie in de uitvoering van het beheer van recreatieschappen geen rol heeft. De provincie zal daarom haar deelname in de recreatieschappen beëindigen. Provinciale Staten heeft op 11 november 2015 het besluit genomen om uit te treden uit de recreatieschappen. De daadwerkelijke uittreding uit de betreffende schappen is ingaande 1-1-2018 voorzien.</p> <p>Ter voorbereiding zijn in 2016 op financieel en organisatorisch vlak veranderingen doorgevoerd om beter aan te sluiten op deze nieuwe provinciale rol en verantwoordelijkheid. Het betreft onder andere de voorbereidingen voor uittreding uit deze schappen en de opheffing van de Groenservice Zuid-Holland in combinatie met de overdracht van taken en overgang van medewerkers naar Staatsbosbeheer.</p>
<i>Realisatie (financiële) doelstellingen 2016 van de schappen</i>	De schappen hebben in 2016 conform de gestelde doelen bijgedragen aan het (reguliere) beheer en onderhoud van regionale natuur- en recreatiegebieden. Samen met de andere deelnemers zijn bij de meeste schappen een traject opgestart om de governance van deze recreatieschappen te herijken mede in verband met de overdracht van deze schappen.
<i>Financiën:</i>	
Provinciale sturing	<ul style="list-style-type: none"> • Bijdrage op grond van initiële begrotingen 2016: € 4,91 mln. • Bijdrage op basis van jaarrekeningen 2016: € 4,9 mln. <p>De deelnemersbijdrage PZH is gelijk gebleven ten opzichte van de initiële begrotingen 2016.</p>

<i>Verantwoording:</i>	
Reserves/ Weerstandsvermogen	Het weerstandsvermogen van alle schappen was in 2016 zeer goed. De schappen hebben in 2016 gezamenlijk circa € 16,2 mln. aan eigen vermogen (exclusief bestemmingsreserves).
Risico's en beheersmaatregelen	<p>In 2016 is de uittreding van het Rijk uit het recreatieschap Midden-Delfland afgerond. Het Rijk heeft een bedrag van € 3,7 mln. aan het schap overgemaakt en zich verplicht aanvullend € 2 mln. via Staatsbosbeheer in het gebied te investeren. Met de ontvangst van de afkoopsom van € 3,7 mln heeft het schap voldoende middelen om de uittreding van het Rijk binnen de binnen het schap beschikbare middelen af te ronden.</p> <p>In december 2016 heeft in het Dagelijks Bestuur van het recreatieschap Midden-Delfland besluitvorming plaatsgevonden over reductie van het structurele exploitatietekort. Het structureel financieel effect van dit besluit bedraagt € 0,5 mln, ten opzichte van het in de Begroting 2017 ontstane exploitatietekort van circa € 0,8 mln. Zodoende resteert nog een tekort voor 2017 van € 0,3 mln.</p> <p>Het risico voor het schap is met de afronding van de uittreding van het Rijk komen te vervallen. Voor de provincie is het risico na 31-12-2017 nul, aangezien de provincie dan zelf is uitgetreden.</p>
Resultaat	<p>Twee schappen hadden in <u>2016</u> een negatief resultaat.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zuid-Westelijke Delta (- 0,2 mln) met name veroorzaakt vanwege hogere lasten van het Inspiratiecentrum; • Midden-Delfland (- 4,7 mln) met name vanwege de (eenmalige) onttrekking uit de egaliseringsreserve € 4,2 mln in verband met de afwikkeling uittreding Rijk. <p>De overige schappen hadden allemaal een positief resultaat van in totaal 0,8 mln.</p> <p>Het totaalresultaat van de schappen bedroeg in <u>2016</u> ongeveer € 1,6 mln.</p>
<i>Goedkeurende verklaringen accountants</i>	Ja: goedkeurende verklaring voor zowel het getrouwe beeld als de rechtmatigheid is afgegeven.
<i>Beoordeling BZK in 2016</i>	Positief: in alle gevallen is sprake van repressief toezicht (controle achteraf).
<i>Prioriteit 2017</i>	Vanuit provinciaal perspectief geen prioriteit meer in 2017. Dit in verband met het uitgetreden uit alle schappen per 1/1/2018. Het totale budget van de provincie voor recreatiegebieden blijft na deze datum beschikbaar. Over de verdeling en toekenning van de middelen zijn bestuurlijke afspraken met de betrokken partijen gemaakt. Eventuele (toekomstige) financiële risico's zijn voor rekening van de overige deelnemers.

Programma 1. Groen, Waterrijk en Schoon

Regionale omgevingsdiensten Zuid-Holland Zuid, Midden-Holland, West-Holland, Haaglanden en DCMR.

Er zijn in Zuid-Holland vijf regionale omgevingsdiensten opgericht die de deelnemende gemeenten en de provincie ondersteunen en adviseren bij de uitvoering van taken op het gebied van omgevingsrecht, vergunningverlening, toezicht en handhaving op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.

Algemeen	
<i>Visie en beleidsvoornemens</i>	<p>De provincie Zuid-Holland heeft van het Rijk de regierol gekregen om samen met gemeenten en bestaande milieudiensten vijf regionale omgevingsdiensten op te richten. Deze omgevingsdiensten houden zich bezig met de uitvoering van complexe en bovengemeentelijke milieutaken en hebben tot doel de kwaliteit van de dienstverlening aan burgers en bedrijven te verbeteren. De provincie blijft wel verantwoordelijk voor een integrale beleidsontwikkeling op het gebied van milieu en bodem. De provincie voert de regie op de beleidsuitvoering door beleidsprogrammering en monitoring.</p> <p>De omgevingsdiensten voeren wettelijke, provinciale milieutaken uit en geven invulling op het milieuterrein aan het Hoofdlijnenakkoord van het college van Gedeputeerde Staten. De in de provinciale begroting 2016 opgenomen prioriteiten en doelen vormen het uitgangspunt bij het opstellen van het provinciaal werkplannen van de omgevingsdiensten.</p> <p>Daarbij beperkt de overheid zich steeds meer tot kerntaken en wil deze taken beter uitvoeren: eenvoudiger, efficiënter, effectiever. Vanuit deze visie opereren ook de omgevingsdiensten.</p>
<i>Rechtsvorm en doel</i>	<p>De omgevingsdiensten zijn rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichamen, opgericht met het doel het ondersteunen van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in art. 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.</p>
<i>Bestuurlijk belang</i>	<p>De omgevingsdiensten voeren (provinciale en gemeentelijke) wettelijke taken uit binnen het omgevingsrecht en op het gebied van omgevingsbeheer, behandelen klachten van burgers en meldingen van bedrijven en ondersteunen de provincie als opdrachtgever op duurzame ruimtelijke ontwikkeling en -beheer. Daarnaast voeren zij incidentele en additionele opdrachten uit voor de provincie.</p>
<i>Activiteiten</i>	<p>Structurele taken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reguliere (milieu)taken; • Omgevingsdiensttaken; • Toezicht indirecte lozingen; • Werkzaamheden i.h.k. van Besluit Brandveilig gebruik Gebouwen.

	<p>Aanvullende taken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regie uitvoering Wabo –taken op gebied bouwen, reclame, inritten, kappen en slopen (Briks) • Briks-adviezen gemeenten
<i>Bevoegdheden</i>	<p>Het namens Gedeputeerde Staten en voor zover daartoe mandaat is verleend uitvoeren van taken en bevoegdheden in het kader van vergunningverlening, toezicht en handhaving en de uitvoering van programma's en projecten met inachtneming van met de provincie overeengekomen beleid op het gebied van de fysieke leefomgeving. Het gaat daarbij o.a. om de uitvoering van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en de in die wet in art. 5.1 genoemde wetten, Wet milieubeheer en de daarbij behorende uitvoeringsbesluiten, Provinciewet, Algemene wet bestuursrecht, Wet geluidhinder, Luchtvaartwet, Wet bodembescherming, Waterwet (grondwater), Wet natuurbescherming, Vuurwerkbesluit, Besluit bodemkwaliteit en Provinciale verordening bescherming landschap en natuur.</p>
<i>Stemverhoudingen</i>	<p>DCMR : 37,5% stemaandeel OZHZ : 30,5% stemaandeel ODWH : 23,0% stemaandeel ODMH : 19,7% stemaandeel ODH : 29,0% stemaandeel</p>
Controle en Verantwoording	
<i>Realisatie provinciale doelstellingen 2016</i>	<p>Op basis van jaarrekeningen van de vijf omgevingsdiensten en de reeds eerder ontvangen verantwoordingsrapportages 2016 kan worden geconstateerd dat voor een groot deel van de prestatie-indicatoren de doelstellingen voor 2016 zijn gehaald.</p> <p>Aandachtspunt blijft het percentage op tijd verleende vergunningen voor langlopende procedures. De door de omgevingsdiensten ingezette verbeteracties om de termijnoverschrijdingen te minimaliseren hebben een positief effect gehad, maar de gestelde "norm" wordt nog niet bij alle omgevingsdiensten gehaald. Er zijn verschillende externe oorzaken aan te wijzen voor het niet halen van de doelstelling, zoals de complexiteit van de Ruimtelijke Ordening-procedures, de verschillende adviesaanvragen en de afstemming tussen de diverse partijen.</p>
<i>Realisatie (financiële) doelstellingen 2016 van de omgevingsdiensten</i>	<p>Alle omgevingsdiensten hebben de werkzaamheden conform het overeengekomen werkplan uitgevoerd. De prestaties zijn volgens afspraak geleverd en gerapporteerd. Afstemming over de tussentijdse afwijkingen zijn besproken met de opdrachtgevers inclusief bijstuur- en beheersmaatregelen. Het weerstandsvermogen is bij alle omgevingsdiensten op het bestuurlijk afgesproken niveau gebracht. Daarmee beschikken deze diensten (bijna) over voldoende weerstandscapaciteit om de eventuele financiële gevolgen van de geïdentificeerde risico's af te dekken.</p>
<i>Financiën:</i>	<p>In vergelijking tot de primaire begrotingen liggen de uiteindelijke provinciale bijdragen in 2016 ongeveer € 6,4 mln hoger dan geraamd. Met name de omgevingsdiensten hebben aanvullende bijdragen ontvangen voor extra opdrachten en werkzaamheden voor de provincie uitgevoerd. Het betreft in hoofdzaak aanvullende bijdragen voor de uitvoering van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bodemtaken: 3,9 mln; • incidentele extra vergunning, toezicht en handhavingstaken: 0,6 mln • groentaken: 0,4 mln

- afhandeling specifiek aandacht dossier: 0,5 mln

Omgevingsdienst	Provinciale bijdrage op basis van initiële begrotingen 2016	Provinciale bijdrage op basis van jaarrekening 2016
Haaglanden	€ 5,9 mln	€ 6,3 mln
DCMR	€ 19,0 mln	€ 21,8 mln
Zuid-Holland Zuid	€ 5,5 mln	€ 8,4 mln
Midden-Holland	€ 3,0 mln	€ 3,0 mln
West-Holland	€ 2,4 mln	€ 2,7 mln
Totaal	€ 35,8mln	€ 42,2 mln

Verantwoording:

Reserves/
Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bij de omgevingsdiensten is op het bestuurlijk overeengekomen niveau gebracht. Hiervoor zijn conform afspraak mede de meerjarige positieve baten van de provinciale lumpsum financiering gebruikt. Alleen bij West-Holland is het weerstandsvermogen niet langer meer op het gewenste niveau.

Risico's en
beheersmaatregelen

Onderstaande gegevens zijn gebaseerd op de jaarrekeningen 2016 van de omgevingsdiensten.

Omgevingsdienst	Beschikbare weerstands capaciteit 2016 exclusief bestemmings reserves (a)	Benodigde weerstands capaciteit 2016	Weerstandsratio	Opmerking
Haaglanden	€ 1,6 mln	€ 1,6 mln	1,0	Geen bijzonderheden, weerstandsvermogen op niveau.
DCMR	€ 1,8 mln	€ 1,8 mln	1,0	
Zuid-Holland Zuid	€ 1,4 mln	€ 1,4 mln	1,0	
Midden-Holland	€ 1,5 mln	€ 1,5 mln	1,0	
West-Holland	€ 0,1 mln	€ 0,3 mln	0,3	Beheersmaatregelen noodzakelijk.
Totaal	€ 6,4 mln	€ 6,6 mln	0,9	

(a) In de paragraaf verbonden partijen van de provinciale jaarrekening wordt de beschikbare weerstandscapaciteit berekend met inbegrip

	<i>van de bestemmingsreserves. Dit kan een andere uitkomst betekenen voor de weerstandsratio.</i>		
Resultaat	Positief: Op basis van alle jaarrekeningen 2016 van de 5 omgevingsdiensten ongeveer € 9,9 mln.		
	Omgevingsdienst	Resultaat 2016	Opmerkingen
	Haaglanden	€ 0,3 mln	
	DCMR	€ 7,5 mln	Het resultaat wordt met name veroorzaakt door de (financiële) afwijking van het huisvestingdossier.
	Zuid-Holland Zuid	€ 1,7 mln	Het resultaat wordt met name veroorzaakt door meer aanvullende (incidentele) bijdragen.
	Midden-Holland	€ 0,7 mln	
	West-Holland	€ - 0,3 mln	
	Totaal	€ 9,9 mln	Dit resultaat ligt ongeveer € 6,2 mln hoger dan in vergelijking met 2015.
Goedkeurende verklaring accountant	Ja Bij alle omgevingsdiensten zijn goedkeurende verklaringen voor zowel het getrouwe beeld als de rechtmatigheid afgegeven.		
Beoordeling BZK	Positief: in alle gevallen sprake van repressief toezicht (controle achteraf)		
Prioriteit 2017	Besluitvorming over de bestemming van het resultaat heeft nog niet plaatsgevonden. Dit resultaat zou gerestitueerd kunnen worden aan de deelnemers tenzij bestaande (bestemmings)reserves opgehoogd dienen te worden of nieuwe bestemmingsreserves noodzakelijk worden geacht. In geval van restitutie deelt de provincie naar rato van haar bijdrage mee in het resultaat. Bij West-Holland dienen beheersmaatregelen te worden getroffen om de begroting (op termijn) structureel in evenwicht te krijgen. Daarnaast richten we ons de komende jaren op nieuwe ontwikkelingen zoals de voorbereiding op de Omgevingswet, de implementatie nota VTH, de herschikking tussen de Omgevingsdiensten van Besluit risico's zware ongevallen (BRZO)-taken en de kostprijsystematiek berekening bij de omgevingsdiensten.		

Programma 2. Bereikbaar en Verbonden

Wegschap Tunnel Dordtse Kil

Het Wegschap Dordtse Kil beheert en exploiteert de toltunnel tussen Dordrecht en 's-Gravendeel evenals de aansluitende wegen. De Kiltunnel is sinds 1 oktober 1977 de belangrijkste oeververbinding tussen de Hoeksche Waard en het Eiland van Dordrecht. De N 217 leidt door de Kiltunnel en sluit aan de Dordtse zijde aan op de industrieterreinen, de A16 en de N3.

Algemeen	
<i>Visie en beleidsvoornemens</i>	De Kiltunnel vormt een belangrijke schakel in de ontsluiting van het woon- en werkgebied van de betrokken gemeenten. Het wegschap draagt op deze wijze bij in het optimaliseren van weg-, vaarweg- en fietsinfrastructuur.
<i>Rechtsvorm en doel</i>	De gemeenschappelijke regeling Wegschap Tunnel Dordtse Kil is een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam, opgericht met het doel het beheren en exploiteren van een niet-openbare toltunnel en de aansluitende wegverbindingen.
<i>Bestuurlijk belang</i>	De toltunnel vormt een belangrijke schakel in de ontsluiting van het woon- en werkgebied van de gemeenten Dordrecht, Binnenmaas en Strijen. In het kader van de integrale bereikbaarheid draagt het wegschap bij in het optimaliseren van weg-, vaarweg- en fietsinfrastructuur.
<i>Activiteiten</i>	Het openbaar lichaam verwezenlijkt zijn taakstelling door: <ul style="list-style-type: none"> • De financiële middelen voor de aanleg, onderhoud en exploitatie bijeen te brengen; • De tunnel toegankelijk te stellen voor elke verkeersdeelnemer die tegen betaling van de tunnel gebruik wil maken; • Het heffen van tolgelden tot zodanige bedragen dat een rendabele exploitatie van de tunnel gewaarborgd wordt.
<i>Bevoegdheden</i>	Binnen de regeling ten aanzien van de belangenbehartiging waarvoor zij is getroffen en het gebied waarvoor zij geldt, kunnen bevoegdheden van regeling en bestuur worden overgedragen en toegekend, binnen de grens van artikel 54 van de Wet gemeenschappelijke regeling.
<i>Stemverhouding</i>	43% stemaandeel
Controle en Verantwoording	
<i>Realisatie provinciale doelstellingen 2016</i>	In de provinciale begroting zijn geen specifieke doelstellingen geformuleerd. De tunnel is aangelegd om de bereikbaarheid te verbeteren tussen de gemeenten in de Hoeksche Waard en Dordrecht en omstreken.
<i>Realisatie (financiële) doelstellingen 2016 van</i>	In 2016 is het volume in verkeersaanbod met 130.000 motorvoertuigen gestegen en voor het eerst sinds het bestaan van de tunnel zijn er in 2016 meer dan 4 mln. motorvoertuigen op het tolplein verwerkt. De uiteindelijk tolopbrengsten liggen mede daardoor € 0,4 mln. hoger dan

<i>Dordtse Kil</i>	oorspronkelijk begroot. Daarin tegen zijn de exploitatiekosten ook hoger dan begroot door met name hogere personeelslasten. Het één en ander heeft geresulteerd in een hoger resultaat van € 0,7 mln. In de begroting was nog uitgegaan van een positief resultaat van €1,1 mln. Uiteindelijk is een resultaat behaald van €1,8 mln. positief.
<i>Financiën:</i>	
Provinciale sturing	De deelnemersbijdrage PZH wijkt niet af van de initiële begroting 2016. • Bijdrage op basis van jaarrekening: € 0.4 mln
<i>Verantwoording:</i>	
Weerstandvermogen	In overleg met de toezichthouder (BZK) is bepaald dat de investeringslasten als gevolg van de aanleg van de tunnel verloopt via het eigen vermogen en niet via de kapitaalslasten van de begroting. Dit heeft geleid tot een groot negatief eigen vermogen in het verleden.
Risico's en beheersmaatregelen	Het huidige negatieve tekort (- € 3,7 mln na bestemming resultaat) zal de komende jaren verder worden afgebouwd naar nihil. Hiervoor wordt het jaarlijks positief resultaat (gemiddeld ruim boven de € 1,0 mln.) gebruikt.
Resultaat	Positief: Het resultaat bedroeg in 2016 op basis van de definitieve jaarrekening € 1,8 mln.
<i>Goedkeurende verklaringen accountants</i>	Ja: goedkeurende verklaring voor zowel het getrouwe beeld als de rechtmatigheid is afgegeven.
<i>Beoordeling BZK</i>	Positief: repressief toezicht.
<i>Prioriteit 2017</i>	Op grond van bovenstaande financiële toetsingscriteria is geen nadere (bij)sturing vereist, wel monitoring jaarlijkse resultaat in verband met de nog aanwezig negatieve algemene reserve.

Programma 3. Aantrekkelijk en Concurrerend

GR Grondbank RZG Zuidplas

De provincie Zuid-Holland vervult een belangrijke rol als het gaat om de regionale economische ontwikkelingen in Zuid-Holland. Het verder uitbouwen van de regionale economie vindt plaats door:

- 'nieuw-ontwikkeling' van bedrijfsterreinen;
- herstructurering van de bestaande bedrijfsterreinen;
- structureren en organiseren van de toegang tot financiering voor startende en groeiende innovatieve technologiebedrijven en projecten;
- verbetering van de ruimtelijke kwaliteit inclusief het vergroten de aantrekkingskracht van het vestigingsklimaat en een betere fysieke bereikbaarheid;
- herontwikkeling van saneringslocaties;
- storten van afval door het in verhuur geven van het terrein van de voormalige Derde Merwedehaven in de gemeente Dordrecht;
- versterken van het glastuinbouwcluster;
- herstructurering van de glastuinbouwgebieden;
- programmering van ontwikkelingen, de strategische grondverwerving en uitnamen van gronden, de financiering, de kwaliteitsbewaking en het coördineren van de uitvoering van ruimtelijke projecten.

Algemeen	
<i>Visie en beleidsvoornemens</i>	De nadruk bij de integrale en regionale gebiedsgerichte projecten ligt op de programmering, het plannen en het onderling afstemmen van activiteiten en projecten. Daarbij spelen de strategische ligging van gronden, de financiering, de kwaliteitsbewaking en de borging van de realisatiekracht een belangrijke rol. Door hieraan invulling te geven komen gewenste ontwikkelingen van de grond.
<i>Rechtsvorm en doel</i>	In het verleden zijn ten behoeve van de realisatie van de Interregionale Regionale Programma's (IRP's) een aantal gemeenschappelijke regelingen gevormd. Deze hebben ondersteund bij het realiseren van de gebiedsontwikkeling. Zij hebben het doel in samenwerking met andere (publieke)partijen een integrale en regionale gebiedsontwikkeling te realiseren. De grondbank is de laatste gemeenschappelijke regeling die nog actief is op dit gebied mede namens de provincie.
<i>Bestuurlijk belang</i>	Het binnen een aangegeven gebied, in onderlinge samenhang: <ul style="list-style-type: none"> • Programmeren, plannen en onderling afstemmen van ontwikkelingen en activiteiten; • Kwaliteitsbewaking en financiering plannen; • Realiseren van concrete projecten.
<i>Activiteiten</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ruimtelijke inrichting en vormgeving van het gebied; • Het gezamenlijk financieren van ontwikkelingen en plannen;

	<ul style="list-style-type: none"> • Adviseren en overleg voeren over concrete activiteiten.
<i>Bevoegdheden</i>	Binnen de regeling ten aanzien van de belangenbehartiging waarvoor zij is getroffen en het gebied waarvoor zij geldt, kunnen bevoegdheden van regeling en bestuur worden overgedragen en toegekend, binnen de grens van artikel 54 van de Wet gemeenschappelijke regeling.
<i>Stemverhouding</i>	40% stemaandeel
Controle en Verantwoording	
<i>Realisatie provinciale doelstellingen 2016</i>	De Grondbank richt zich op het beheer en de uitname van de in het verleden verworven gronden in de Zuidplaspolder. De gronden zijn verworven met als doel de gewenste gebiedsontwikkeling zoals de partijen gezamenlijk zijn overeengekomen, mogelijk te maken. Op dit moment vindt geen verwerving van grond meer plaats.
<i>Realisatie (financiële) doelstellingen van de betreffende verbonden partijen</i>	Met het in de Visie Ruimte en Mobiliteit (VRM) bevestigen van de Zuidplaspolder als ontwikkellocatie voor dorps- en landelijk wonen en bedrijven- en glaslocatie, blijft er perspectief op de ontwikkeling van de door de Grondbank verworven 300 ha grond. In het kader van het beheer van de verworven gronden en opstallen zijn diverse activiteiten verricht om de onderhoudstoestand te verbeteren en meer inkomsten te verwerven. Voortgezet gebruik is waar mogelijk omgezet in huur of pacht, woningen opgeknapt t.b.v. verhuur en ook verhuurd en grond gedraineerd t.b.v. agrarisch gebruik.
<i>Financiën:</i>	De jaarrekening 2016 sluit met een positief totaal resultaat van € 0,5 mln.
Provinciale sturing	De deelnemersbijdrage PZH is niet gelijk aan de initiële begrotingen 2016: <ul style="list-style-type: none"> • Bijdrage op grond van initiële begrotingen 2016: € 1,56 mln. • Bijdrage op basis van jaarrekeningen 2016: € 1,47 mln.
<i>Verantwoording:</i>	Onderstaande informatie is gebaseerd op de jaarrekening 2016.
Reserves/weerstandsvermogen	De Grondbank heeft een negatief eigen vermogen van € 24,0 mln. De deelnemers hebben een voorziening getroffen (garantstelling) voor het afdekken hiervan. De provincie heeft hiervoor € 9,6 mln. gereserveerd in een voorziening.
Risico's en beheersmaatregelen	Bij de Grondbank blijven de rentelasten en mogelijk nog lagere taxatiewaarde van de gronden een aanvullend risico vormen. In de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing wordt hierop nader ingegaan.
Resultaat	In 2016 is een positief resultaat geboekt van € 0,5 mln. Deze wordt met name veroorzaakt door voordelen bij herfinanciering van de oude

	leningen in combinatie met hogere opbrengsten ontroerende zaken.
<i>Goedkeurende verklaringen accountants</i>	Ja: goedkeurende verklaring voor zowel het getrouwe beeld als de rechtmatigheid is afgegeven.
<i>Beoordeling BZK</i>	Positief: repressief toezicht.
<i>Prioriteit 2017</i>	Bij de Grondbank wordt actief toegezien (monitoring) dat beheersmaatregelen worden genomen om de waardedaling van de gronden (zijnde € 24 mln.) uiterlijk 2018 af te dekken. Dit is gebeurd door in het programma voorraden van de conceptbegroting 2018 een nieuwe post "vermindering verliesvoorziening" op te nemen. Deze dient echter nader te worden toegelicht. Een nadere onderbouwing is noodzakelijk in verband met de financiële consequenties voor de deelnemers.